

Zhrnutie výsledkov kontroly hospodárenia s finančnými prostriedkami a nakladania s majetkom v krajských mestách

Kontrola bola vykonaná v súlade s plánom kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu SR na rok 2006. Účelom kontroly bolo zistiť stav dodržiavania záväzných právnych predpisov pri hospodárení s finančnými prostriedkami rozpočtov krajských miest a dodržiavania povinností vyplývajúcich z hospodárenia a nakladania s ich majetkom. Kontrolovaným obdobím bol rok 2005.

Predmetom kontroly bola charakteristika a postavenie miest, preverenie súladu zriaďovacích listín rozpočtových a príspevkových organizácií s platnou legislatívou, rozpočet mesta a jeho plnenie, preverenie správnosti zostavenia záverečného účtu miest, dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s rozpočtovými prostriedkami, stav správy a ochrany majetku a vnútorný kontrolný systém.

Subjektmi kontroly bolo osem miest: Bratislava, Banská Bystrica, Košice, Nitra, Prešov, Trenčín, Trnava a Žilina.

Kontrola hospodárenia s finančnými prostriedkami a nakladania s majetkom v krajských mestách poukázala na opodstatnenosť rozšírenia kompetencií NKÚ SR v oblasti kontroly územnej samosprávy v roku 2006.

Kontrolované subjekty v rámci plnenia funkcie zriaďovateľa k rozpočtovým a príspevkovým organizáciám vo viacerých prípadoch vydali zriaďovacie listiny, ktoré neobsahovali zákonom stanovené náležitosti.

V oblasti schvaľovania rozpočtu a jeho zmien bolo zistené nezákonné prenesenie pôsobnosti mestského zastupiteľstva schvaľovať rozpočet a jeho zmeny na primátora.

Pri kontrole spracovania záverečného účtu bolo zistené, že niektoré kontrolované subjekty nedodržali zákonom stanovený obsah a v jenom prípade záverečný účet neobsahoval všetky údaje.

Nedostatky zistené v hospodárení s finančnými prostriedkami poukazujú na nedodržiavanie pravidiel rozpočtového hospodárenia týkajúce sa najmä povinnosti zachovávať hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť použitia verejných prostriedkov, povinnosti nezaväzovať sa k úhradám, ktoré prispievajú k zvyšovaniu záväzkov verejnej správy, ako aj povinnosti poskytovania prostriedkov v súlade s ustanoveniami zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, čo zároveň znamenalo porušenie finančnej disciplíny podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Nedostatky zistené v oblasti triedenia kapitálových a bežných výdavkov poukazujú na skutočnosť, že kontrolované subjekty nesprávnym triedením výdavkov nezabezpečili prehľadnosť rozpočtových príjmov a rozpočtových výdavkov a nezabezpečili jednotné podklady pre rozhodovanie a spracovanie ekonomických analýz, čo bolo v rozpore s cieľmi jednotného

uplatňovania rozpočtovej klasifikácie. Nesprávne triedenie kapitálových a bežných výdavkov malo za následok nesprávne zaúčtovanie obstaraného dlhodobého hmotného majetku do nákladov bez jeho ďalšej evidencie v rozpore so zákonom o účtovníctve.

Kontrola procesu verejného obstarania potvrdila vysoký počet prípadov používania metódy rokovacieho konania bez zverejnenia ako nesúťažnej metódy, čo znamená, že kontrolované subjekty svojimi rozhodnutiami značne zúžili priestor pre vytvorenie súťažného prostredia a tým aj zabezpečenia zásady hospodárneho použitia verejných prostriedkov. Zároveň niektoré kontrolované subjekty nezabezpečili prepojenie mestského rozpočtu na plán procesu verejného obstarávania a obstarávali práce, financovanie ktorých nemali zabezpečené v rozpočte.

Kontrolou boli zistené aj nedostatky v nakladaní s majetkom miest, keď mestá v niektorých prípadoch nekonali v prospech rozvoja obce a nezabezpečili ochranu majetku ako napríklad v prípade nezákonného prevodu pozemkov vo vlastníctve mesta Košice bez očakávaného finančného efektu, čo vzbudzuje podozrenie z porušenia zákonných povinností pri správe mestského majetku a čo bolo zo strany NKÚ SR oznámené orgánom činným v trestnom konaní.

Kontrolované subjekty sa podieľali svojimi vkladmi na výsledku činnosti obchodných spoločností, pričom bolo zistené, že nie vo všetkých prípadoch výška vkladu do obchodnej spoločnosti vedenej v účtovníctve kontrolovaných subjektov zodpovedala aj zápisu v obchodnom registri. Kontrolované subjekty nevenovali potrebnú pozornosť správnosti a úplnosti evidencie majetku, najmä z dôvodu, že o prírastkoch, ale aj o úbytkoch majetku z dôvodu jeho predaja alebo likvidácie okamžite neúčtovali na príslušných účtoch hmotného majetku a nevedli podrobnú evidenciu o majetku. Nezaúčtované, resp. zaúčtované, ale v nesprávnej sume účtovné prípady týkajúce sa majetku, mali za následok vykazovanie nesprávnych zostatkov na účtoch hmotného majetku a tým aj vypracovanie chybných, nehodnoverných finančných výkazov.

Obmedziť, ale aj odstrániť tieto nedostatky v evidencii umožňovala kontrolovaným subjektom v súlade so zákonom o účtovníctve vykonaná inventarizácia ako kontrola vecnej správnosti účtovníctva. Kontrolované subjekty napriek periodickému odsúhlasovaniu účtovného stavu majetku so skutočnosťou v rámci inventarizácie viackrát neskúmali, neanalyzovali, ale ani nevysporiadavali zistené rozdiely, čím nezabezpečili ochranu majetku pred jeho zneužitím alebo dokonca stratou. Inventarizácia majetku, záväzkov, rozdielu majetku a záväzkov bola vykonávaná nesprávne a neúplne.

Kontrolou oblasti vymáhania pohľadávok z dane z nehnuteľnosti bolo zistené, že v prípade, keď vlastníak nehnuteľnosti v priebehu roka prevedie nehnuteľnosť a správca dane sa o tejto skutočnosti dozvie až nasledujúci rok, daň ktorú pôvodný vlastníak nezaplatil je ťažko vymožiteľná a to zvlášť v prípade, ak dlžník nemá príjem a uvedenú pohľadávku nie je možné vymôcť v exekučnom konaní, alebo nemá iný majetok, ktorý by správca dane založil.

V rámci zhodnotenia vnútorného kontrolného systému bolo zistené, že v jednom prípade hlavný kontrolór nepredložil plán kontrolnej činnosti v zákonne stanovenej dobe a ani ho nezverejnil v meste obvyklým spôsobom. Zároveň bolo zistené, že vo viacerých prípadoch hlavný kontrolór spracoval výsledky kontroly v rozpore so zákonom o finančnej kontrole a vnútornom audite.

Výsledky kontroly boli prerokované s primátormi kontrolovaných miest. Na odstránenie zistených nedostatkov kontrolované subjekty prijali 126 opatrení.